

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 148

Maribor, četrtek 3. julija 1930

»JUTRA«

zhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Banski svet dravske banovine

IMENOVANJE ČLANOV PARLAMENTA NAŠE BANOVINE JE BILO IZVRŠENO DANES.

BEOGRAD, 3. julija. Predsednik ministrskega sveta in notranji minister, general Peter Živković, je z odlokom z dne 3. julija pod št. 35.751 na podlagi čl. 26 zakona o banski upravi imenoval za člane banskega sveta dravske banovine sledeče gospode:

Ljubljana mesto: dr. Albert Kramer, minister v pokoju; Ivan Kregar, obrtnik in obč. odbornik; Fran Orehek, hranilnični ravnatelj in Albin Prepeluh, publicist, vsi v Ljubljani.

Maribor mesto: dr. Alojzij Juvan, župan; dr. Ljudevit Pivko, profesor in Rudolf Golouh, šef Borze dela.

Celje, mesto: dr. Alojzij Goričan, župan in odvetnik v Celju.

Ptuj, mesto: dr. Matej Senčar, odvetnik.

Srež Brežice: Fran Lipelj, posestnik in trgovec v Brežicah.

Srež Gornji grad: Martin Stelblovnik, župan v Šmartnem ob Paki.

Srež Dolnja Lendava: Štefan Litrop, župan v Strnišču.

Srež Dravograd: Peter Mravljak, ekonom v Vuhredu.

Srež Kamnik: Ivan Štrcln, posestnik iz Kaplje vasi.

Srež Konjice: Anton Košir, župan v Vitanju.

Srež Kočevje: Jakob Ramovž, župnik v Vel. Laščah.

Kočevje, mesto: dr. Ivan Sajovic, odvetnik.

Srež Kranj: Oton Detela, obč. odbornik v Predvoru.

Kranj, mesto: Ciril Pirc, župan in trgovec v Kranju.

Tržič, mesto: Ivan Lončar, župan in hotelir.

Srež Krško: Alojz Kuret, dekan v Leskovcu.

Krško, mesto: Josip Pfeifer, posestnik v Krškem.

Srež Laško: dr. Franjo Roš, župan v Laškem.

Srež Litija: Hinko Lebinger, župan v Litiji.

Srež Logatec: Gabrijel Oblak, župan v Logatcu.

Srež Ljubljana, okolica: Valentin Babič, posestnik.

Srež Ljutomer: Jakob Rajh, posestnik v Ljutomeru.

Srež Maribor, desni breg: Srečko Robič, župan v Limbušu.

Srež Maribor, levi breg: Iv. Škerbinek, posestnik v Vrhniku.

Srež Murska Sobota: Fran Paplik, župnik v Pučincih.

Murska Sobota, mesto: Josip Benko, župan.

Srež Novo mesto: dr. Fran Kulovec, bivši minister.

Novo mesto, mesto: dr. Josip Režek, župan.

Srež Radovljica: Josip Lavtižar, trgovec v Kranjski gori.

Jesenice: dr. Makso Obersnel, generalni tajnik Kr. ind. družbe.

Srež Slovenjgradec: Alojz Čížek, župnik.

Srež Čabar: dr. Bogdan Korotnik, župan in odvetnik.

Srež Šmarje: Florijan Gajšek, gostilničar in župan v Loki.

Borba med vlado in opozicijo na Poljskem

se postruje iz dneva v dan. Znano je, da vlada v parlamentu nima večine, vendar ga pa tudi ne razpusti in ne razpiše novih volitev, ker dobro ve, da bi pri vsakih novih volitvah njene stranke le dobile še manj mandatov nego jih imajo zdaj. Zato pa parlamenta enostavno ne skliče k zasedanju, kar naravno še bolj draži in neti odpor opozicije.

Ko so se pred prilično šestimi tedni poljske opozicijske stranke obrnile na predsednika republike Moščickega z zahtevo, da se skliče izredno zasedanje Sejma, ter utemeljile svojo zahtevo s tem, da je skrajni čas, da parlament reši nekaj važnih problemov gospodarskega značaja, predsednik republike ni niti trenutek pomisljal, da zahtevo ugodi. Obenem z vlado je uvideval upravičenost zahteve, obenem pa je upal, da bodo poslanci pri razpravi o važnih gospodarskih problemih opustili strankarske spore na tleh parlamenta. Neposredno pred početkom izrednega zasedanja pa je predsednik republike iz programa parlamentarnega dela, sestavljenega od seimskega predsedstva, razvidel, da je postavljena na dnevni red cela vrsta problemov in vprašanj, ki bi neizogibno vodila do ostrih borb med vlado in opozicijo, kar bi v današnjem težkem ekonomskem položaju države moglo imeti katastrofalne posledice. Zato je predsednik republike odločil zasedanje za mesec dni v nadi, da bo levičarska opozicija opustila svoje bojovito razpoloženje in se prilagodila realnim potrebam države.

Te dni je potekel ta enomesečni termin. Vendar pa zasedanja Sejma ne bo, ker je predsednik Moščicki pred dobrim tednom dni podpisal nov dekret, s katerim se zaključuje odloženo zasedanje. Storil je to, ker je uvidel, da opozicija ni opustila tekom navedenih štirih tednov svojih agresivnih načrtov proti vladi in je tako bilo pričakovati, da se bodo v sejah Sejma razvile nove brezplodne diskusije in borbe, ki bi onemogočale vsako konstruktivno delo. Da prepreči vse morebitne komplikacije, je predsednik republike sporazumno z vlado preprečil zasedanje Sejma. Vedel je, da opozicija pripravlja koncentriran napad na vlado.

Opozicijske stranke so med tem za 29. junija sklicale v Krakov velik demonstrativni kongres, ki pomeni pričetek nove ofenzive proti sedanjemu vladnemu sistemu na Poljskem. Sklenjena resolucija šestere opozicijskih strank na tem kongresu je izdana kot proglas na narod in je povsem agitacijskega značaja. Ponavljajo se v njej stare obtožbe proti sedanjemu režimu, njen ton pa dokazuje, da borbeno razpoloženje levičarske opozicije raste in da hoče končno obračunati z osovraženo »stranko sanacije«, kakor na Poljskem splošno imenujejo tabor maršala Pilsudskega. Resolucija je napoved vojne vladi in je naravno še bolj podžgala politične strasti v državi. Predsednik vlade imenuje resolucije anarhistične in je izjavil, da bo izvajal posledice. Opozicija pa pravi, da se prav nič ne boji groženj vladnega predsednika in da bo z vsemi silami nadaljevala započeto borbo. Socialisti bodo za prihodnje tedne sklicali nad 250 shodov po celi Poljski.

Vlada, ki je preprečila borbo na parlamentarnem terenu, je seveda ne more preprečiti izven parlamenta, kjer je opozicija dana možnost »starih strank« in »novih strank«.

Naša nova gospodarska politika

Dr. MARINKOVIČEVA POGAJANJA Z RUMUNSKO VLADO ZA UKINITEV ZAŠČITNIH CARIN ZA INDUS TRIJSKE PRODUKTE.

BUKAREŠT, 3. julija. V tukajšnjih diplomatskih krogih zatrjujejo, da je bil namen dr. Marinkovičevega poseta v Bukarešti ustanovitev tako zv. skupne gospodarske fronte med Jugoslavijo in Rumunijo. Obe državi nameravate postaviti industrijskim državam konkreten predlog, po katerem ste Jugoslavija in Rumunija pripravljene ukiniti vse zaščitne carine na industrijske proizvode, ako se na drugi strani industrijske države s svojo strani zavežejo, da bodo ukinitle zaščitne carine na uvoz agrarnih produktov iz Jugoslavije in Rumunije in prevzele za svoj trg gotov kontingent teh produktov. Jugoslavija in Rumunija bosta povabili tudi Madžarsko, da se pridruži tej akciji, ki ima namen, zaščititi agrarne države pred gospodarskim propadom in omiliti agrarno krizo. Ta predlog je tudi v skladu z akcijo Društva narodov za ukinitve carinskih barijer, kakor tudi v skladu z Brindovim načrtom za poglobitev gospodarskega sodelovanja med evropskimi državami.

V diplomatskih krogih so prepričani, da bo ta predlog Jugoslavije in Rumunije, ki je bil odobren tudi na zadnji konferenci Male antante v Strbskem Plesu, našel globok odmev v vsej Evropi in ro dil pozitivne rezultate, ker je prvi konkreten predlog za odstranitev carinskih barijer in poglobitev gospodarskega sodelovanja.

V smislu tega predloga se trgovinska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo ne bodo več nadaljevala na dosednji osnovi, temveč v skladu s tem novim pokretom. Ako ne pride do sporazuma, potem ostane v veljavi dosedanja pogodba.

rodrom in javnostjo. Videli bomo, ali bo poljska javnost podprla opozicijo v njeni izvenparlamentarni borbi proti vladi. Država je v izredno težkem položaju. Poljski narod pa se tudi zaveda, da nič ne poslabšava splošne situacije v državi bolj, nego nove politične borbe, ki jih je že cela Poljska sita.

Dr. Marinkovič v audijenci

BEOGRAD, 3. julija. Zunanji minister dr. Marinkovič je snoči prispel semkaj iz Bukarešte in je bil davi sprejet od kralja v daljši audijenci, na kateri mu je poročal o poteku in uspehih svojih razgovorov z rumunsko vlado.

460 metrov pod vodo

NEWYORK, 3. julija. V Hamiltonu na Bermudskih otokih je dosegel raziskovalec Viljem Beebel nov potapljaški rekord. S pomočjo na poseben način konstruiranega jeklenega zvona se je namreč spustil 460 m globoko pod morsk gladino, dočim je znašala dosedaj dosežena največja globočina komaj 100 m. Jeklena krogla, s katero je izvršil svoj skrivnostni izlet v globočine morja, je imela kremenasta okna, v notranjosti pa razen zaloge kisika še aparat za vsesavanje porabljenega zraka. Raziskovalec upa, da bo mogel s tem svojim aparatom v kratkem izvršiti opazovanja v globočinah nad 900 metrov.

Samomor nemške zakonske dvojice v Parizu

PARIZ, 3. julija. Nemški inženjer grof Karel Eckhard je izvršil včeraj skupno s svojo soprogo Marijo samomor. Eckhard, ki je bil že 4 leta nastavljen v neki tvornici motorjev v Parizu, je zašel zadnje čase v velike gmotne stiske. Zakonska dvojica se je ponoči zaprla v kuhinjo stanovanja, odprla plin in se potem zadušila. Zapustila sta pismo, v katerem izjavljata, da sta šla prostovoljno v smrt iz strahu pred neko boleznijo.

Od mrtvih vstal

Iz Tunisa poročajo o nenavadnem dogodku. Ko so krsto z nekim dečkom spuščali že v grob, so nenadoma zaslišali iz krste glasno jokanje. Takoj so potegnili krsto zopet iz jame, jo z največjo naglico odprli in našli otroka še živega. Silno je bilo presenečenje staršev, ki iz same žalosti niso hoteli na pogreb miljenčka, ko so jim ga izročili zopet živega.

Zopet karamboli

V torek sta radi prenačle vožnje pri železniškem mostu na Pobreški cesti trčila pos. Franc Mulec iz Oseka, ki je vozil več sodov vina, ter posestnik Friderik Rojko iz Rogoznice s kolesom. Rojko je v zadnjem hipu pred vozom skočil s kolesa, kollega zadnjega del mu je voz poškodoval. Na stražnici sta se sporazumela. — Včeraj pop. pa je iz Vetrinjske ul. čez Glavni trg privozil Franc Horvat iz Krekove ulice na motornem kolesu. — Na križišču Gosposke ulice in Glavnega trga mu je po levi strani privozil nasproti neki kolesar. Da ne zavoji vanj, je Horvat zaokrenil na desno in zavozil v stojnico V. Goričana. Pri tem si je razbil šipo svetilke in ima 150 Din škode. Kolesar, ki ni pravilno vozil, pa je na kolesu izginil. Vendar so ga ljudje poznali in bo pozvan na odgovornost. —

Od doma pobegnili

je 1. tm. pop. 16-letni Josip Stefančič, sin zasebnika v Smetoveti ulici 10, in se do danes še ni vrnil. —

Zopet kolo ukradeno

je bilo včeraj pop. pisarju drž. žel. Simonu Jančeru iz veže hiše na Aleksandrovi c. 49. Kolo je vredno 1000 Din. —

Ob koncu šolskega leta

NAČELNIH TE

MISLI. — PREJŠNJA IN SEDANJA

MLADINA. — ZA MLADINO ZDRAVJA IN DELA.

Te dni so se zaprla vrata naših srednjih šol in dijaštvo je odšlo na počitnice, nekatero z lahkimi in veselimi srcem, drugo z morečo tegobo, tretje pa za vedno. Sicer je to bilo vedno tako, je in bo tudi v bodoče, a eno moramo vendar pribiti: uspehi so v zadnjem času veliko boljši kakor so bili prejšnja, posebno prva mirna po vojna leta. Vzrok je v tem, da se je naša mladina zopet malo bolj oklenila šole in da so se tudi vzgojitelji bolj približali tistim, ki jih vzgajajo. Tako prehajamo počasi zopet v normalno stanje, čeprav se nekatere dobrine predvojne dobe menda ne bodo nikoli več vrnila v našo srednjo šolo, odnosno v našo srednješolsko mladino.

V prvi vrsti mislimo tu na one čase, ko so po naših srednješolskih zavodih še prevladovali mladeniči z dežele, ki so prinašali s seboj še se tisto močno ljudsko telesno in duševno zdravje, ki je z znanostjo združeno ustvarilo najkrepkejša duhove in značaje, stebre našega kulturnega, nacionalnega in političnega življenja. Zdaj prevladujejo v naših srednjih šolah sinovi meščanov, ki nimajo več pravega stika s širokimi plastmi slovenskega ljudstva, ki ne poznajo njegove miselnosti in samobitnosti in so mu zato — tuji. To je pa tudi glavni vzrok, da med našo študirajočo mladino ni več tiste navdušenosti za smotre naroda, za kulturni in nacionalni razvoj slovenske domovine. Izkoreninjena iz zdravih in neokuženih tal je naša inteligenčna mladina danes nevarno izpostavljena raznim utopističnim in zmedenim geslom, ki ustvarjajo v mladih dušah boje in zagrenjenja brez haska in pozitivnih rezultatov.

Baš tu pa je v pretežni meri treba iskati tudi jedro drugega negativuma naše današnje srednješolske mladine: nezanimanja za kulturno vprašanja in splošno poplavljenost kulturnega nivoja. Res je sicer, da se tudi dandanes še najdejo med našo mladino častne izjeme, a te izjeme, žal, samo potrjujejo pravilo. Mnogo pa je do tega doprinesla tudi moda in na-

pačna, odnosno preležerna in premalo skrbna šolska in izvenšolska vzgoja; kajti treba je ponovno povedati staro resnico, da šola ni samo zato tu, da fabricira ljudi z nekakšnim več ali manj pozitivnim znanjem, ampak da tudi ustvarja ljudi, značaje in marljive delavce. V tem oziru pa je danes vsaj malo premalo jasnih smernic in mladini se vse preveč pušča, da trati dragocena leta uka s prazno modo, kakršna je sedanje sportno pretiravanje, ki že davno nima na svojem praporu več gesla: »Mens sana in corpore sano!«, ampak drugo, prazno, nesmiselno geslo: »Rekord!«

Od tu izvira naša današnja kulturna kriza, pa najsibo že književna, umetniška, znanstvena ali prosvetna. Zato pa je nujno in neobhodno potrebno, da se najde način, po katerem se bo naši srednješolski mladini zopet vcepilo goreče mladostno navdušenje za kulturno in prosvetno delo med narodom in pa ljubezen do naroda samega. Kajti potrebno je, da naša mladina zopet prevzame delovno dedščino nekdanje mladine, ki je z navdušenjem in polna vere ter idealov pihala vsako leto o počitnicah med ljudstvo in vršila tam veliko nacionalno in prosvetno delo. Napačno je namreč misliti, da smo s tem, da smo se politično osvobodili, že vse storili in da nam sedaj ni treba nič več delati. Naša meja je še danes bolna na nemškutarstvu, jezikovnem, nacionalnem in kulturnem in baš tu bi naša mladina lahko našla najplodnejše tirišče za svoje prvo življenjsko udejstvovanje.

Usmeriti našo mladino v to stran pa smo dolžni pred vsem mi odrasli, kajti mi smo njeni vzgojitelji, ona pa je naša naslednica, kateri bomo kmalu morali izročiti svoja današnja mesta, svoje funkcije in odgovornosti. Zato nam pa tudi ne sme biti vseeno, kako bo naša delo nadaljevala, ali bo ohranila in pomnožila tisto, kar smo mi ustvarili, ali bo vse zanemarila in porušila in zapravila. Na mladini je bodočnost, je bila, je in bo, zato: za zdravo, močno in delavno mladino!

Mariborski in dnevi drobiž

Službeni list

banske uprave dravske banovine z dne 2. julija ima sledečo vsebino: Ustanovitve svetinje za pospeševanje poljedelstva, natečaj za sprejem gojencev v nižjo šolo vojaške akademije in razne objave iz »Službenih Novin«.

Minister financ odredil eksekutivno izterjevanje davkov.

Minister financ je izdal na vse finančne direkcije odredbo, da morajo takoj dovršiti predpise davkov za l. 1930 in takoj priče s pobiranjem davkov. Ukiniti je po njegovi odredbi vse čakalne roke in jih vnaprej dovoljevati samo v izredno težkih slučajih, pa samo kvečemu do 6 mesecev. Pobiranje davkov se od 1. jul. vrši eksekutivnim putem.

Letalske tekme Male antante in Poljske.

Predstavniki Aeroklubov Male antante so na konferenci v Beogradu sklenili, da se bodo odslej vsako leto vršile letalske tekme aeroklubov Male antante in Poljske s turistično-sportskimi letali do 120 KS. Letošnja tekma bo meseca septembra na progi Beograd - Zagreb - Dunaj - Praga - Varšava - Krakov - Bukarešta - Beograd.

Admiral Njegovan umrl.

V Zagrebu je 1. tm. v stalni vojaški bolnici umrl v 72. letu starosti bivši poveljnik celokupne avstro-ogrske mornarice, admiral Maksimilijan Njegovan. Rodom je bil iz Zagreba. L. 1917 je postal komandant celokupne avstro-ogrske mornarice, po uporu naših in češkoslovaških mornarjev v Boki Kotorski pa je bil upokojen in na njegovo mesto je prišel Horthy, sedanji guverner Madžarske. Njegovanu so danes pokopali na Mirogoju.

Mariborski denarni zavodi

naznanjajo, da v soboto dne 5. julija z ozirom na državni praznik ne poslujejo.

Državna pletarska šola v Ptuj

je imela v preteklem šolskem letu skupno 43 učencev in učenk, od teh 22 rednih v I. letniku in 7 v II. letniku. Z odličnim uspehom so izdelali 4, s prav dobrim 12, z dobrim 10, padli so trije. Vsi absolventi II. letnika so postali pletarski pomočniki. Razstava njih izdelkov in risb bo odprta v nedeljo 6. t. m. in ponedeljek 7. t. m. od 8. do 18. ure, v šolskih prostorih v Ptuj, Na Skritem 1. Vpisovanje v I. letnik se je že pričelo in traja do vključno 25. avgusta. Reden pouk prične 1. septembra.

Na državni realki v Mariboru

je bilo v letu 1929-30 vpisanih 622 učencev in učenk, od teh je med letom izstopilo 34. Ob sklepu šolskega leta je bilo še 475 učencev in 113 učenk. Odličnih je bilo 29 (4,9%), prav dobrih 154 (26,2%), dobrih 252 (42,9%), torej je uspešno dovršilo razred 435 (74%). V septembru mora delati popravni izpit iz enega ali dveh predmetov 114 učencev (19,4%), razred pa jih ponavlja 35 (5,9%) in neocenjeni so stali 4 (0,7%). Posamezni razredi so pokazali tale uspeh (v odstotkih): VII. b=100; VI. a=92,9; I. b=83,8; I. d=83,3; III. a in III. b=80; IV. b=78,4; VI. b=76,7; IV. A=76,5; V. a=73,9; VII. a=68,2; I. a=67,4; I. c=65,8; II. a=64,8; II. c=GA, 8; V. b=62,5 in II. b=55,3. — Jesenski izpiti prične dne 1. septembra, vpisovanje za nove učence dne 11. in 12. sept., za dosedanje učence pa 13. septembra.

V deško ferijalno kolonijo Podmladka društva Rdečega križa,

ki odide v ponedeljek, dne 7. t. m. na morje (Kaštel Lukšič pri Splitu), se sprejme še nekaj dečkov proti plačilu celotne oskrbnine 800 Din. Reflektanti naj se blagovoljijo javiti pri vodji fer. kolonije na Glavnem trgu št. 2 I, desno.

Novinarski klub.

Klubovi člani se naprošajo, da se polnoštevilno udeležijo važne seje, ki bo danes ob 18. uri v kavarni »Bristol«.

Propagandni film o Mariborskem otoku, ki kaže nekaj važnejših dogodkov na otoku ob priliki otvoritve kopališča in ki ga je izdelala tvrdka Foto-Meyer, se je sinoči ob 18. prvič predvajal v Grajskem kinu. Slike so še precej dobro uspele.

Iz Protituberkulozne lige v Mariboru.

Z nepričakovano smrtjo stolnega in mestnega župnika g. Franca Moravca je zgubila Protituberkulozna liga v Mariboru dolgoletnega in požrtvovalnega odbornika. Društvo bo ohranilo pokojnika, ki je bil vedno med društvenimi prvoboritelji, v trajnem in častnem spominu. — Odborniki se pozivajo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba tega tako naglo umrlega idealnega sotrudnika. — Predsedstvo.

Nova stran pod mostom.

V torek zvečer se je naselil pod mostom na levem bregu Drave delavec Jakob Autolič s petčlansko družino. Deložiran je bil v Gosposki ul. 52.

Dekliška kolonija Podmladka Rdečega križa,

vsega skupaj 67 deklic, je odpotovala sinoči z vlakom ob pol 6. preko Zagreba v Bakarac pri Sušaku pod vodstvom gđ. strok. učiteljice Herme Bračičeve.

Velika Ciril-Methodova slavnost na Muti se bo vršila v nedeljo 6. julija. Narodno občinstvo Maribora in Dravske doline ter Kozjaka naj poseti ta dan to našo obmejno točko v prav velikem številu!

Radi žaljenja Veličanstva

in hujskanja proti naši državi je bil večeraj pop. v gostilni Verzel na Slomškovev trgu aretiran 51-letni Avgust Vasala iz Svečine, slikarski pomočnik v Mariboru, ki se mu cede sline po Nemški Avstriji. Sedaj bo imel nekaj časa v zaporu priliko o tem vprašanju filozofirati. Mož je bil radi podobnih deliktov že kaznovan.

Krajevni šolski odbor v Studencih in stanarina učiteljstvu.

Krajevni šolski odbor v Studencih je ta mesec izplačal vso zaostalo stanarino učiteljstvu. Kljub finančnim težkočam se je namreč potrudil, da je zadostil potrebam učiteljstva in izpolnil vsled zakona mu naloženo dolžnost. To je tem bolj hvalevredno, ker je v naši okolici, kakor čujemo, edino on to storil, dasi ima izmed vseh okoliških šolskih občin največje število učiteljstva.

Olepševalno društvo v Studencih

priredi v nedeljo popoldne veliko veselico na vrtu in v notranjih prostorih gostilne Špurej preje Senica, na kar že danes opozarjamo.

Zveza kulturnih društev

vabi vse prijatelje narave in slovenske knjige, da se udeležijo proslave 10letnice »Obmejnega Zvona« v St. Ilju, ki se bo vršila v nedeljo 6. julija. Zveze z vlakom prav ugodne.

Asfaltiranje ceste Beograd - Zagreb

se bo v kratkem pričelo. Cesta se bo obenem razširila. Dela bo vodilo ministvo v lastni režiji. Najpovoljnejše pogoje je stavila asfaltna družba Hermann, ki vrši asfaltna dela v Beogradu. Ponudila je, da izvrši asfaltiranje in razširjenje ceste za 800 milijonov Din.

Parobrodna družba Jugoslovenski Lloyd v Splitu

je imela 30. jun. svoj letni občni zbor. Trgovska mornarica družbe ima danes 26 edinic z 207.296 tonami. Družbini parniki so lani prevozili 930.000 milj in krog 750.000 ton raznega blaga. Družbina uprava v kljub težki splošni krizi gleda z optimizmom v bodočnost. Predsednikom je izvoljen Prašek Baburica.

Država in Fordova avtomobilska tvornica v Baru.

Vprašanje zgradbe avtomobilske tvornice v Baru, ki jo hoče zgraditi Ford, se sedaj razpravlja na merodajnih mestih. Država se hoče udeležiti na podjetju s prevzetjem večine delnic ter v bodoče kriti svoje potrebe iz te tvornice, da se tako eliminirajo dobave iz inozemstva.

Iz kronike požarov v juniju.

Tudi v pogledu požarov in požarnih alarmov je bil prošli mesec — bogat. Kronika beleži 6 slučajev, torej vsakih 5 dni po 1 slučaj. — Največji požar je bil v »Kovini«, ki moli sedaj svoja osmojena rebra v poletno nebo.

Mladinska predstava »Pri mami je raj« v Rušah.

Prošlo nedeljo smo imeli priliko prisostvovati jako uspehi mladinski igrici »Pri mami je raj«, ki jo je spisala mladinska pisateljica Jela Levstikova in sta jo nastudirali gđ. učiteljici Marija Likarjeva in Nada Bobičeva. Pesmici je uglasbil skladatelj O. Dev.

Mikavna pravljica z zajemljivo vsebino, ko išče mala Metka bolni mamiči zdravih zelišč in ji prinese, nagrajena od kraljice palčkov in vil, vreo cekinov, je občinstvo, ki je docela napolnilo dvorano, in med katerim smo opazili tudi avtorico, ganila do solz. Vmes je bilo seveda dovolj bajne prelesti, plesa palčkov in vil in kar pač še tvori srečno pravljico okolje otroških sanj.

Izredno se je občinstvu prikupila mala Verica Plevnik, ki je s srčnostjo in notranjo razgibanostjo igrala vlogo Metke. Skrbna mamica ji je bila Diva Skrbnjak, že cela igralka, obenem vsa ponosna kraljica (igrala je kar dve vloge). Verjetna beračica Vikice Dolinšek in Jagababa Tanje Lesjakove sta privabili dosti veselega smeha. Vile in palčki pa so se kar junaško držali in zanosito in docela pri stvari odigrali svoj part.

Režijo je vodila s srečno roko gđ. Likarjeva, dočim je gđ. Babičeva vodila plesne in godbene točke.

Radostno razpoloženje je prevzelo s priznanjem radodarno publiko, ki se je pristrčno zahvaljevala za veliki trud prirediteljic. Niso ju plašile velike ovire v izvršitvi plemenite naloge: dela za ubožne otročiče Ruš, katerim je namenjen čisti dobiček.

Nadejamo se, da bo tej tako odlično uspehi prireditvi sledila še vrsta drugih in da bodo vse sprejete z enakim enodušnim priznanjem, ki naj požrtvovalnima učiteljicama razveseljuje zaslužene počitnice in naj ju napolni s ponosno zavestjo resničnega kulturnega in plemenitega poklica odgovarjajočega udejstvovanja izven šolskih zidov.

A. K.

Tatvina v bolnici.

Včeraj so v bolnici opazili, da je nekaj dni poprej neznan storilec iz nezaklenjenih omare v podstrešju odnesel nekaj obleke in perila. V podstrešje je prišel tako, da je splezal po lestvi na streho in odstranil s strehe več opek.

Sodišču je bil oddan

včeraj popoldne trgovski potnik Ludvik Žiher, ki je v torek zvečer zakrivil težko prometno nesrečo na križišču Tržaške in Stritarjeve ulice.

Pevci »Drave«!

Zaradi nedeljskega nastopa pri prireditvi CMD na Muti je pevka vaja v petek strogo obvezna. Zborovodja. 1922

Srečke

I. RAZREDA 20. KOLA

državn. razredne loterije dobite v podružnici »Jutra in »Večernika« v Mariboru.

Kolesarski klub »Edelweiß 1900«

praznuje v nedeljo 30 letnico obstoja. Priprave za slavnostno veselico, ki se bo vršila v gostilni Anderle v Radvanju, so v polnem teku. Ime Edelweiß ter godba Schönherr zagotavljata, da bo vsak udeleženec prišel glede zabave na svoj račun. Po raznih šotorih se bodo nudila obiskovalcem izvrstna jedila in pijače po zmernih cenah. V slučaju slabega vremena bo prireditve v dvorani in verandi pivovarne »Union«. Na predvečer bo slavnostna skupščina, v nedeljo predpoldne pa mednarodna jubilejna tekma. — Start bo pri kilom. kamnu 135,2, obratna točka pri km. 109,4, cilj pri km. 133,6 (Eichkatzwirt). Darila za tekmovalce so razstavljena v izložbi tt. Cverlin v Gosposki ulici.

Prostovoljno gasilno društvo Bistrica priredi, dne 6. julija veliko gozdno veselico z raznimi zabavami pri kopališču Antonije Gaube v Bistrici. — 1918

Srečke drž. loterije

dobite pri Nagliču na glavni pošti. 1909

Kaj pripoveduje Gandhi iz svojega življenja?

ZABLODA OTROŠKIH LET. — ODKLANJA EVROPSKO KULTURO IN CIVILIZACIJO.

Vodja indijskega nacionalnega pokreta za svobodo je še vedno v ječi, boj pa, ki ga je pričel, se nadaljuje in ga ves svet spremlja z napeto pozornostjo. V taki dobi ne more uiti naši pozornosti Gandhijev opis lastnega življenja, ki je pod naslovom »Zgodovina mojih eksperimentov z resnico« izšel sedaj tudi v angleškem prevodu v Ahmedabadu. Zanimiva je knjiga že radi tega, ker so platnice iz khaddarja, t. j. pristnega indijskega domačega platna, kojega izdelovanje mesto angleškega sukna zahteva Gandhi v svojem programu. Naslovna stran nosi sliko asketa z obrito glavo in zavitega samo v priprosto obleko iz platna.

Že prvo poglavje vsebuje najodkriteljšo izpoved otroških zablod. »Kot otrok sem kradel očetu bakren denar« — pripoveduje mož, ki ga indijske množice nazivajo mahatma (svetec). »Storil sem to, da bi si kupil cigarete in bi na skrivnem kadil. Od tovariša pri igri sem se dal zapeljati k uživanju mesa, kar je najhujša pregreha proti naši veri, in le — ker se je materi čudno zdelo, da sem izgubil skoro ves tek, pa ji nisem mogel navesti razloga — sem opustil uživanje mesa.« Svojo prvo mladost je preživel Gandhi v mestu Pordanbar v državi Katjavar, kjer je bil njegov oče finančni minister.

Ko je bil star 13 let, so ga poročili po šegi njegovega naroda z dekletom enake starosti. »Bil sem zaljubljen, obenem pa zelo ljubosumen mož«, pripoveduje Gandhi o sebi. Obžaluje še danes, da mu je slepa udanost že-

ni zabranila, da bi bil pri očetu ob njegovi zadnji uri. »Da me ni zaslepila živinska strast, bi si bil prihranil bolečine ločitve od očeta v njegovih zadnjih trenutkih.«

V tretjem in četrtem poglavju slika Gandhi svoje stremljenje po brahmacharyji. Da bi Boga popolnoma spoznal, položi prisego čistosti v zakonu. Izpopolnjevanje te prisige dela Gandhiju še danes težave. »Vsak dan mi je jasnejše, da hodim kakor po ostrini noža in vsak hip spoznam potrebo čuječnosti.« Kontrola hrane je bistvena za izpopolnjevanje obljube. Že kot pravnik v Londonu se je odpoval ne samo uživanju mesa, sladkarij in začimb, ampak tudi jaje in mleka.

Nekaj časa tekom svojega studija v Londonu je Gandhi pač hotel postati podoben angleškemu gentlemanu. »Kupil sem si frak in cilindar in brat mi je poslal zlato verižico za uro. Vsako jutro sem si pred ogledalom deset minut vezal kravato in si friziral lase po najnovejši modi.« Tudi se je skušal naučiti modernih plesov. Gandhi obžaluje, da je takrat celo izdal denar za pouk na goslih, ker se je hotel tega instrumenta naučiti samo, da bi uho privadil na zapadno godbo. Ta neumnost — pravi Gandhi — pa je trajala samo tri mesece.

Gandhi odklanja v celoti evropsko kulturo in civilizacijo. Krščanska vera pa je napravila nanj globok utis. Indijski apostol zelo dobro pozna novi testament. Odkrito priznava, da mu je pridiga na gori šla zelo do srca, ko jo je prvič čital.

Šaljapin toži sovjetsko vlado

Sloveči ruski pevec Šaljapin je vložil proti sovjetski vladi tožbo za plačilo odškodnine v znesku 2 milijonov frankov. Šaljapin trdi, da ima najmanj toliko materialne in moralne škode vsled tega, ker je sovjetska država nakladna knjigarna brez dovoljenja izdala njegove memoare. Navedena knjigarna (z imenom »Gofizdat«) izdaja brez dovoljenja vsa dela, ki izidejo v inozemstvu in so zanimiva. Izdaja knjige brez avtorjevih dovoljenj in seveda ne plača nikakih honorarjev. Večina ruskih in drugih pisateljev doslej na to ni reagiralo. Šaljapin pa je sklenil, da se upre takšnemu postopanju. Najprej je vložil tožbo pri francoskem sodišču zoper sovjetsko knjigarno in je dosegel konfiskacijo vseh izvodov sovjetske izdaje njegovih spominov, kolikor jih je bilo v Franciji. Tudi je vložil Šaljapin pri francoskem sodišču proti sovjetski vladi tožbo za odškodnino. Francosko sodišče je pozvalo trgovskega zastopnika sovjetske vlade, da da na Šaljapinovo tožbo odgovor.

Ali je mogoče dušik pretvoriti v kisik

Profesor čikaškega vseučilišča W. Harkins je na konferenci Ameriške kemijske družbe v Atlanti predaval o pretvorbi t. zv. elementarnega atoma v drugi. Predvajal je tudi dva filma, sestavljena iz 34.000 posnetkov. Snimljeni so atomi helija, ki z brzino 11.000 milj na sekundo drve proti atomom dušikovega plina. Ko helijev atom s takšno silo pogodi atom dušika, nastane po trditvi Harkinsa v hipu neka druga substanca, ki je še ne znamo definirati. Kakor da eksplodira in odmeče vodik, ostavlja pa kisik. Potemtakem bi se dušik pretvarjal v vodik in kisik. Pred Harkinsom je že angleški fizik Lir Rutherford bombardiral dušikov atom s helijevimi atomi. To bombardiranje je — sicer v zelo redkih slučajih — reznilo dušikov atom in iz njega so nastali trije helijevi in dva vodikova atoma. Harkins in Rutherford sta si torej edina, v kolikor se tiče vodika.

Vendar je pri Harkinsu novo, da se prosti helijevi atomi po četvero spajajo v kisikov atom. Kisikov atom obstoji iz čiste helijeve materije. To izhaja iz onih osem predpostavk o elektropotih, ki jih tvori kisik po trditvi Bohra v spektru, obenem pa tudi iz točne atomske težine, ker je kisik s 15.88 v atomski težini točno štirikrat težji nego helij, kojega atomska težina je 3.97. Ako se torej po razbitju dušikovega atoma pojavijo prosti atomi helija in stopijo v zvezo s tremi helijevimi atomi iz dušika, je popolnoma logično, da se bosta najprej spojila dva helijeva atoma nasprotno nabitosti (plus in minus) v en par, dva para nasprotno nabitosti pa v dvopar. Ta helijev dvopar bi imel kisikov atom. Brez tega obstoja tudi tvorba iz treh helijevih atomov brez vodikovih atomov, to je ogljikov atom, ki ima točno atomsko težino 11.91, to je 3×3.97, trikratno atomsko težino helija. Treba samo še na eni strani preiskati, kakšne so relacije med helijevo trojko in ogljikovemu atomu in v dušikovem atomu, kjer sta se pridružila še dva vodikova atoma, na drugi strani pa relacije med helijevo četvorko v kisikovem atomu ter drugih elementih.

V iekleni krogli 760 m globoko v morje.

Prof. Viljem Beebel v New Yorku je te dni dosegel nov rekord. Dozdaj so potapljači dosegli največ 100 m globine v morju. Beebel je pa konstruiral potapljaško kroglo iz jekla z okni iz kristala in se spustil v njej 760 m globoko. Krogla ima sesalko za kisik, povrh pa sesalke za izčrpavanje pokvarjenega zraka. Beebel upa, da se bo mogel spustiti še 920 m globoko.

Radlokongres v Budimpešti.

V soboto se je pričel v Budimpešti mednarodni radiokongres, kojega namen je, da pripravi med policijskimi oblastmi posameznih držav radiozveze na čim najširši podlagi. Na kongresu je zastopanih sedem držav po 18 delegatih, in sicer Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska, Avstrija, Nemčija, Francija in Holandska.

Razljudenje dežele

Glavni činitelji — pospeševalci razljudenja so, kakor smo že poročali, kapitalizem, nesorazmerje v posestnih razmerah in strokovna zaostalost. Dotaknemo naj se še četrtega pospeševalca, ki je končno defekt kapitalizma, to je — duševnosti, ki jo mnogi hoté ali nehoté, v dobri ali slabi veri, uvrščajo med prve glavne vzroke razljudenja.

Svet se je tekom časa preobrazil in se povzpел do stoterih potreb, ki jih svoječasno ni poznal. Vsaj kmečko ljudstvo ne, dokler je še živelo bolj samosvoje življenje, v svojih tradicionalnih potrebah.

Naj omenimo le modo, ki ima svoje veje celo v najbolj oddaljeni zakotni vasi, kamor ni sicer civilizacija še dahnila. Domača skromnost, noša, preprosto vaško življenje z vso naravno pestrostjo izginja, oziroma je že izginilo in na njih mesto je stopilo razkošje — luksus.

V tej istiniti resnici je dvojno zlo: materialno in moralno, ki naravnost katastrofalno krha prejšnjo umerjenost in skladnost dežele. Sicer ni to nobena tajna, nasprotno: saj se celo preveč podčrtuje ta pojav, ne da bi se pomislilo, kje tiči vzrok. Razkošje v našem smislu gre daleč preko naravno utemeljenega estetičnega čuta in je ravno zato dekadentnega značaja. Samo majhen primer:

Kmečko dekle se zasanja v kratko-ostriženo mestno gospodično. V tem trenutku ne zahrepi le po modni obleki in rumenih nohtih, njena bujna domišljija prodira tudi v življenje mestne dame, ki da mora biti kaj lepo in sladko. V skriti škatljici parfuma raste omalovaževanje kmečkega dela, dekle se sramuje srpa in motike, ker je to ročno delo pregrobo in protivno njenim sanjam, manj vredno in poniževalno.

Isto je pri mladeniču. Doma trud, trdo delo, pomanjkanje in omalovaževanje, v mestu pa odmerjen delovni čas, redno in veliko večje plačilo, polno prilik za raznovrstne zabave itd. Tako je on poučen in njegova domišljija to še stopnjuje.

Osobito čut podrejenosti, manjvrednosti in ponižanja. To in napadni pojmi o življenju v mestih (tujini) — ali naj se čudimo begu z dežele?!

Prve višje želje in nepotrebne potrebe se porode v socialno višje stoečih plasteh in odtod prehajajo po medsebojnem občevanju na nižje plasti. Kdo zamore trditi, da bi si ljudstvo ne smelo usvojiti, ko je vendar posnemanje nekaj naravno utemeljenega in nujnega!

Kje torej visi kal te kužne bolezni? Dežela se redči, mlada življenja begajo za »slepo srečo« kot potniki-brezdomci v svojo lastno in tudi splošno škodo. Tako potujemo v nova socialna zla. Velike in težke naloge so pred nami. Boj proti tej zgrešeni duševnosti je, če ne težji, pa vsaj enak onemu proti jetiki. Težak je toliko bolj, ker imamo opravka z avtokorekturo, ker dokler ne preobrazimo svoje lastne duševnosti, ne moremo med kmečko ljudstvo. Le kdor ima, lahko da. Prav vsem pa je treba natančno poznati razmere na deželi, potrebe in zahteve kmečkega življa. Ljudstvo je poučiti o pegavi »solnčni« strani mest (tujine), o boju za vsakdanji kruh in sploh o vseh okolištinah, ki obtežujejo eksistenco. Od druge strani pa mu moramo razgrniti in pokazati lepoto in večno bogastvo življenja v prirodi, ki nudi še največjo smiselčnost. Seveda ostane vse to oblak brez rose, dokler se ne zavravnajo tudi drugi nedostatki, ki smo jih bili omenili. Vsega ne moremo na mah preobraziti, pač pa lahko postopno in uspešno uvačamo mladino v strokovno izobrazbo in jo vzgajamo v pravi kmečki duševnosti, ki jo same razmere vedno bolj zahtevajo.

Ne zabimo, da je kmečko ljudstvo v bistvu še najbolj zdravo. Delovno je in pridno, vsi drugi pogoji za kmečko trdnost, ki je blagoslov vsem ostalim socialnim skupinam, pa se v splošnem morajo še ustvariti. Kar pa je njegovih senčnih strani, te niso zrasle z njim, marveč so bile med njega prenešene in so na njem kot nekaj plašč.

Sport

Zadnji dan mednarodnih rokobor.

Odločilne borbe pri mednarodnih rokoborbnih tekmah so privabile včeraj rekordno število občinstva.

Kot prvi par sta nastopila v odločilni borbi Madžar Weisz in Avstrijec Kawan. Borba je bila jako interesantna. Weisz je bil sprva razmeroma enakovreden in je s spretnimi paradami večkrat položil Kavana na deske. Polagoma pa je Weiszu pojemala moč. Kawan, ki je čakal 20 minut na ugodno priliko za double-nelson, jo je v 22. minuti takoj izrabil za svojo zaslužen zmag.

Večer se je zaključil z zanimivo odločilno borbo med Bolgarom Beličem in Madžarom Bognarjem. Bognar se je tudi topot izkazal kot zelo spreten in nevaren nasprotnik. Belič ga je skušal večkrat dobiti v svoj posebni nelson, vendar se mu je opetovano izmuznil. Po skupni borbi 22 minut je Bognar končno le podlegel Beliču.

Po XII. kolu je stanje naslednje: 1. Belič (Bolgarija) 6 zmag, 2 neodloč., 0 poraz.; 2. Kawan (Avstrija) 5 (1) 0; 3. Bognar (Madžarska) 4 (3) 2; Janeš (Jugoslavija) 3 (2) 3; Jandera (Češkoslovaška) 2 (2) 2; Weisz (Madžarska) 1 (3) 3; Marko de Petri (Italija) 1 (0) 5.

Današnje borbe.

I. Janeš (Jugoslavija): Marko de Petri (Italija). II. Weisz (Madžarska): Jandera (Češkoslovaška). III. Kawan (Avstrija): Belič (Bolgarija). Vse borbe so odločilne.

Tour de France.

Včeraj se je pričela 24. velika kolesarska dirka »okoli Francije«, pri kateri morajo vozači v 21. etapah prevoziti okroglo 5000 km. V Caen, kot cilj I. etape, je prispel prvi Francoz Bellissier, za njim pa Italijan Binda.

Ženevski turnir.

Z velikim zanimanjem se nadaljuje Ženevski turnir. Včerašnji rezultati so: Ujpest (Budimpešta): Real Iren (Španija) 3:1 (1:1); F. C. Servette (Švica): F. C. Brugois (Belgija) 2:1 (1:0); Real Iren (Španija): F. C. Sete (Francija) 5:1 (2:0).

Male športne vesti.

Nedeljsko tekmo med Ilirijo in Concordio za državno prvenstvo bo sodil dunajski sodnik Goebel.

Splitski nogometni podsavez je kaznoval Hajdukove igralce Bonačića z 8, Benčića pa z 2 mesečno zabrano igre radi žaljenja sodnika. Dešković pa je bil radi surove igre kaznovan z enomesečno zabrano igranja.

SK Železničar v Sarajevu.

SK Železničar gostuje prihodnjo nedeljo v Sarajevu, ter bo sodeloval pri tekmovalju jug. želez. moštev.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Odborova seja bo jutri ob 20. uri v hotelu Orel. Tajnik.

Strašna zadrega na smrt obsojenega

Iz Washingtona poročajo: Neki Kitajec, ki je bil radi umora obsojen na smrt, je bil te dni postavljen od zdravniške komisije pred strašno izbiro. Komisija mu je namreč ponudila, da izbira med smrtjo na električnem stolu ali pa, da se stavi na razpolago zdravnikom za neki poizkus. Gre za neko očesno bolezen, ki se je pojavila v Indiji in za katero dosedaj še niso našli zdravila. Zdravniki so mnenja, da bi bilo treba na kakem živem človeku preizkusiti serum proti tej bolezni, da se najde končno pravo in nesljivo zdravilo. Vsled tega seruma pa bi ostal na smrt obsojeni Kitajec vse svoje življenje slep. Izbira zanj seveda gotovo ni lahka in je zato prosil, da mu dovolijo tri dni za premislek, kar mu je bilo tudi dovoljeno.

Pet novih kardinalov

je bilo te dni zopet imenovanih na tajnem konsistoriju v Vatikanu. Med novoimenovanimi zopet ni — vkljub ponovnim tozadevnim zagotovilom — nobenega Jugoslavana.

K. M. Čapek - Chod:

Jindři

Roman — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

Po obedu je pojedel kilo svojih breskev z deško nenasitnostjo in hodil pri tem po obrežju ter premišljeval o tem, kako se ta cvetka kljub svoji nežnosti vendar že spozna; in ko je vrgel zadnjo pečko v reko, je šel kupit prstanček.

Tako je gorel od hrepenenja po svoji prvi pustolovščini, da ni mogel dočakati večera.

Stal je v temi za gledališčem deželnih stanov in ni spustil oči iz razsvetljenih notranjih prostorov sadne trgovine in težko, res ljubosumen, je opravičeval sam pri sebi vsako prijazno kimanje in vsako kretnjo te žabice, ki je skakala okoli Nemčurkov, ki so kupovali slaščice za gledališče.

Sam sebi se je zdel vedno neumnejši, prava neroda, ki mu je treba samo jezik pokazati, pa že zagrabi, in ko bi ta izkušnja trajala le še minuto dalje, bi bil menda zbežal, toda glej, že zapirajo na vratih in na izlozkih železne zavese in iz skupine nastavljenec je odcapljala postavica, o kateri ne more biti dvoma.

»To je ona!« si je potrdil pri najbližjem razsvetljenem oglu in šel z izsiljenim pogumom čez ulico in pozdravil deklico tako naglo — kakor se mora brezdomno delati pri takih prilikah — da se je kar ustrašila.

»Ah, to ste vi?« je izpregovorila v tonu lepote in nasmešila se je čisto neprisiljeno.

»To sem vesela, da ne nesem jabolka!«

»Gospica, opoldne ste rekli, da zlat prstanček« (ni se osmelil reči »za«), »tu sem ga prinesel.«

»Dovolite, gospod?« se je zresnilo dekle, »menda vendar niste tega smatrali za resno?«

»Rekli ste: ne vem, in da boste torej vedela, sem prišel.«

Obstala je v izborni naličenem začudenju in se zasmejala z visokim enozložnim:

»Ha!« in pristavila: »Pokažite torej za šalo!« In vzela je brez obotavljanja iz njegove roke svilen papirček in ga odvila pod svetiljko.

»Velika zmota!« je zažvrgolela. »Takega nisem mislila! Kdor hoče imeti ti-le breskvi,« pokazala je s prstkom na eno in drugo in vsakokrat pomignila. »ta mi mora dati nekoč prstanček brez kamenčka, tak obroček, veste, gladek in povsod enako debel, brez kamenčka, in ne sme mi ga dati na ulici, ampak v cerkvi.«

In vrnila mu je prstanček s papirčkom vred.

Ko je tako nanjo zrl, je bila ljubka, ta oseba, prav zato, ker je hotela igrati osebo. Njena gracija je bila njena prava last, koketnost pa se je vidovala navzela pri svojih starejših družicah, in to je bilo Jindřichu v veliko zabavo.

»Zaradi tega si morete prstanček vendarle vzeti, gospica!«

»Ne, ne, ne, ne, mladi gospod!« in migala mu je s prstkom pred nosom, kakor da je še pravi čas

odkrila pustolovca.

»Kolikor se spominjam, je takle prstanček s kamenčkom predhodnik onega obročka brez kamenčka, ki se ga daje pozneje v cerkvi,« je dodal Jindřich.

»In vidite, nisem tako neumna, kakor se najbrže zdim, da mi morete tole praviti!«

Zvenelo je zelo resno.

»Včeraj sva se videla prvič,« je nadaljevala, »danes opoldne v drugi in zvečer mi že prinašate zaročni prstan?! Da ste študent, tega na vas ni težko poznati, in če je ta vaš prstanček pravi, morate imeti mnogo denarja, ko ste kar precej na golo šalo šli in ga kupili. In zdaj mi ga dajete? Veste kaj? Ko bi mi rekli gospodična in ne gospica, ko bi bila torej jaz gospodična in ne gospica, bi tega ne delali in ne govorili. Za gospodično bi to bila žalitev. To je res nesreča za revno dekle, če je lepo in zraven na glavo padlo. Ampak jaz nisem, za stonj mi ne pravijo vsi: Boženka brihtna bradica.«

»Hahaha!« se je zasmejala kakor glasopad srebrnih zvončkov.

»Pa torej gospodična!«

»Hvala lepa, ste preljubezni! Raztresli ste mi pehar jabolka, zato imate protekcijo, kadar pridete k nam po sadje, pa konec. Jaz se rada zabavam, zaradi tega pa ni treba, da bi bila taka, za kakršno me imate. Klanjam se, mladi gospod!«

Jindřich Pavák, osemnajstletni snubač z erotično kariero čisto nepokvarjenega gimnazijca abiturienta, je bil osramočen po izidu svojega prvega poizkusa v stroki ljubezni, ki niso breznaadne, kakor je vedel od svojih kolegov. Zapeljala ga je vrtinčasta gladina njegovih misli, v katero je padla Boženka brihtna bradica kakor šumeči bonbon.

V zadregi je držal otroško ročico — podala mu jo je v dokaz, da ni huda — za konec srednjega prsta in rekel:

»Vsaj poskusili bi lahko ta prstanček — gospodična!«

»Ampak kako neki!« je čvrčala Boženka. »Ko bi ga enkrat vzela na prst, bogve, ali bi ga še snela, to se še premalo poznam. Pa že ste me spremili dovolj daleč, za prvič je tega zadostil!«

Še enkrat se je zasmejala kakor srebrni zvonček, ki ni zvenel več tako čisto kakor prvič, in odhitela je; še enkrat se je ozrla nanj s trenutno kretnjo glavice, z eno tistih njenih kretenj, o katerih je Arnošt domneval, da se jih je priučila od drugih, daleko starejših tovarišic iz trgovine.

»Niti predstavili se mi niste!« je kriknila še od daleč, toda ko je na to očitahje stopil hitreje za njo, je zbežala v »železna vrata« v tem okraju znane prehodne hiše in tu se je propadla kakor v pravljici, čeprav se ni preveč zamudil.

Toda nesel jo je v glavi seboj domov.

V kolikor je bil v tistih letih Jindřich Pavák starejši že poznalec žen, je uvidel, da je imela ta deklica gotovo meščansko šolo z jako dobrim uspehom — pozneje je izvedel, da tudi trgovski tečaj — in da spada torej v ono vrsto stroke, ki jo »mali oglasi« po časopisih v ponudbah in poizvedbah označujejo kot boljše.

Čutil je nesebno potrebo, da ugotovi, da ta ža-

ba ni neumna, moral se je potolažiti, ker ga je tako izučila — hm!

Drugače je bila še otrok, za svoj razum še preveč otrok, z doslej nežnimi napovedmi neposredno nastajajočega ženstva, sad, še zelen sicer, a z vonjem že zrelih sladkih plodov — če ni tako dehtela le obleka male prodajalke sadja.

Nekaj tega okusa je bilo tudi v njenem glasu, medeno globokejšem, kadar je govorila, opozorljivo razlikujočem se od njenega srebrnozvočnega smeha. Zdela se je, da dobivajo njene lastne besede svojo sladkost v ustih, malo, pa le malo širših, nego bi jih bil pohvalil ta ali oni Jindřichov znavec.

Ampak prav ta usta s čvrstim, krasno začrtanimi ustnicami, čeprav so se zdela na prvi pogled kot krivica, storjena njenemu obrazku, ali niso bila prav zato največji kras — seveda razen oči!! — ki ga je sploh imela?

In to prav zaradi melanholije, ki je tičala v njih, tako neskladno z njenim veselim, nekoliko zasmehljivim temperamentom.

Čeprav je bil to njen temeljni temperament, je švignil le od časa do časa čez njen obraz... in pri tem se je pokazalo na Boženčinem licu nekaj kakor jamice, pravzaprav kakor namig, da bi mogle tu biti, za hip, krajši nego vboj.

V tem je bilo res nekaj čudovitega, kako so se pri tem očarajoče zožile njene črne oči s tenkimi resastimi obločki, v Boženčinem grlu je zabiseril smeh in takoj nato je nadahnila njen obraz običajna sladka trpkost in oči so se zopet odprle v vsej velikosti.

Vse to je naštudiral Jindřich Pavák na svojih Boženki šele mnogo pozneje, ko je že smel poljubljati mesteca, kjer so jamice izginile pod gladino lic, kar je delal z blazno strastjo, opojen od blaženosti, če se mu je s kako šalo posrečilo izzvati to trenutno menjavo dveh tako različnih, kar preveč nepodobnih izrazov na obličju istega dekleta.

»Ti dražestna, srčkana!« je ponavljal že takrat precej po prvih dojmih in ponavljal je to sam pri sebi vsakokrat na poti domov, kadarkoli mu je bilo premagati neodpodljiv občutek, ki so ga zapustili na njegovi dlani njeni raskavi prsti.

Ali kmalu se je privadil...

Saj se samo po sebi razume, da je prav dobro umeval Boženčin »za prvič« in da je prišel takoj drugi dan in potem tretji, opoldne k protežiranemu nakupu sadja in zvečer »spremljat«. Bilo je to po petih, ko je zapustil mračni vogal gledališča in priskočil Boženki na pomoč, ker je bila ta večer ona na vrsti, da potegne železne zavese pri trgovini, in potem je to delal vsakokrat pred vsemi ostalimi, kakor bi bil to delal vsak Boženčin ljubček iz njene lastne ali sorodne branže.

Jindřich Pavák, sin bogatega tovarnarja, uveden v prve rodline praških komitentov njegovega očeta, veletrgočar, trgovcev s tkaninami in tem podobnih, od katerih je marsikdo imel hišo v Pragi in vilo nekje v praškem predmestju, mladenič, ki bi si bil lahko izbral na najelitnejših plesih praških.

(Nadaljevanje sledi.)

Učenko za šivanje perila
sprejme Atelje Rupnik, Slovenska ul.
št. 20. 1920

Priden trgovski vajenec
z meščansko šolo se sprejme v trgovini
z mešanim blagom Josip Krempel, Ma-
ribor, Meljska c. 9. 1921

Dve lepi visoki sobni peči
po Din 250 na prodaj. K. Wesiak, Can-
karjeva 2. 1923

Prazno sobo oddam
posamezni osebi z lastnim pohištvo,
Stritarjeva ulica 5 I. 1915

Otroški voziček ceneno prodam.
Koroška cesta 51. 1910

Prodajam sedem železnih
in tri porcelanaste peči, umivalnik dve
jermenici in veliko peč za tovarne. —
Vprašati Mlinska ul. 30. 1914

Zlata jama. — Trgovina mešanega blaga,
na drobno in debelo, deželni pridel-
kov, eksport sadja, jajc, sena, obširna
nova poslopja, lepo posestvo, vzorni
vinograd ceno in ugodno na prodaj.
Ponudbe pod (Redka prilika) na upra-
vo »Večernika«, Maribor. 1913

Sobo
novo opremljeno, električna luč, pose-
ben vhod, takoj oddam boljšemu go-
spodu ali gospodični. Na željo tudi
hrana. Stritarjeva ulica 5 II. 1916

Ročni voziček,
nov, primeren za trgovca ali obrtnika
naprodaj. Frankopanova ulica 20 I,
vrata 6. 1906

Praktična injo za šivanje perila
za dopoldne ali popoldne sprejme Ate-
lje za perilo Rupnik, Slovenska ulica
št. 20. 1919

Mizarstvo Ciril Razboršek,
Taborska ulica 22, izdeluje pohišt-
vo in renoviranja. XV

Vdova sprejme solidno gospodično
kot sostanovalko. Naslov v upravi li-
sta. 1911

Vse vrste obleke
lika po nizki ceni Vodišek, krojač, Vo-
jašniška ulica 2. 1633

Dijaško sobo za 2—4 osebe
eventuelno z vso oskrbo iščemo za
takoj. Ponudbe pod: »Akademiki« na
upravo »Večernika«. 1912

Igralce državne razredne loterije opozarjamo, da so

nove srečke že prispele

Zrebanje I. razreda 20. kola bo že

8. julija 1930

Kupujte srečke za novo kolo v upravi „JUTRA“ in „VEČERNIKA“, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13.